

Veres István

Máriás József (1940–2022)

Tegnap kaptuk a szomorú hírt, hogy elhunyt Máriás József, a szatmári újságírás egyik legmarkánsabb képviselője. Felsőbányán született bányászcsaládban. A Bolyai egyetemen magyar irodalmat tanult, de rövid vidéki tanárkodás után az akkori tartományi napilaphoz került korrektornak. Innen járta be az újságírás valamennyi fokát. A megéjsztés után indult Szatmári Hírlaphoz jött át ő is Nagy-bányáról más kollégákkal és nyomdászokkal együtt, ahol riporterként, szerkesztőségi titkárként és főszerkesztőként is tevékenykedett. Felesége, Vera asszony is a lap belső munkatársa volt. Szeretett vidékre járni, általában az anyanyelvi kultúra ápolása, istápolása volt a törekvése. A rendszerváltás után a Szatmári Friss újság alapító csapatához tartozott, ahol még hosszú éveken át egyengette a laphoz került fiatalok útját, munkásságát, s hívő katolikus lévén bekapcsolódott a katolikus egyház kiadványainak írásába, szerkesztésébe is. Lelki, emberi nagysága, segítőkészsége, a leírt szóval szembeni igényessége példamutató volt egész pályáján.

Nyugdíjba vonulása után áttelepült unokái közelébe, Nyíregyházára. Életének új szakasza kezdődött ezzel, ugyanis most teljes energiájával az irodalomtudomány felé fordulhatott, számos folyóirat közölte tanulmányait, könyvismertetőit. Különösen Németh László munkássága, valamint az erdélyi irodalom érdekelte. Az évek során tizenegy kötetnyi tanulmányt, recenziót írt, amelyek egy része nyomtatott könyv formájában, másik része pedig a Magyar Elektronikus Könyvtárban jelent meg, az utolsó az elmúlt évben *Hattyúdal* címmel. Ennek *Epilógusát* idézzük emlékére az alábbiakban. „*Egy kis független nyugalmat, Melyben a dal megfogható, Kértem kérve: S ő halasztá évről-évre.*” (Arany János: *Epilógus*)

Mostanság, immár bokán felül a nyolcvanas években, sokat gondolkodom Arany János létösszegző költeményére, a hatvanas éveit alig túlhaladó esztendőben, az 1877. július 6-án írott alkotására. Az idézett versszak első sora régebb, valamikor a dantei emberélet útjának felén nyilallt belém: valamit kezdene kéne magammal, valami többet, mint, amit addig tettem, azon a körön kívül, amelybe belesodródtam. Akkor tudatosult bennem, hogy létezik egy másik világ, amelyben otthonosabban érzem magam. Egy olyan világ, amellyel több tucat napilapi recenzió, megemlékezés, méltatás révén kacérkodtam, de a tovább lépéshez, az elmélyültebb önépítkezéshez valami – talán az egyetemi tanulmányaim sok-sok, önbizalmat letörő kudarcának visszakísértése, vagy a bátortalanság – visszatartott. Mi kellett, hogy megnyíljon ama titokzatos kapu előttem? Kellettek a Beke György riportjaiba kódolt üzenetek, kellett Sütő András esszéinek és drámáinak magam és a közösség iránti felelősségre ébresztő indíttatása; kellett az a felismerés, amelyet Németh László írásai keltettek

bennem: az irodalom szolgálatának, az elkötelezettségnek a fontossága, a küldetéses irodalom megismerése. S kellett, amint indító soraimban is jeleztem: a független nyugalom, a napi nyűgön való felülemelkedés vágya és felismert lehetősége, továbbá kevéske önbizalom, írásaim kedvező fogadtatása, megjelenése fölötti öröm – megannyi összetevő, megannyi sarokkő, útjelző ama másik világ felé vezető úton. Keltett annak a felismerése, hogy ama PART – az irodalom szolgálata – ha távolinak is tűnt, de már tudtam, hogy elérhető; tudtam, hogy a csillagok – az olvasott művek – afelé vezetnek. S kellett még valami: néhány biztató szó, amit az idő hozott magával. A Kereskényi Sándoré, a Cseke Gáboré, a néhai Görömbei Andrásé, Dávid Gyuláé, Bertha Zoltáné, Cs. Varga Istváné...

A sors – törekvéseim, szándékaim támogatói képében – elvezetett ahhoz, hogy, előbb csak a napi feladatok mellett művelhettem, aztán, a nyugdíjas években, csak ennek élhettem. Hova tovább éreztem, hogy ez az igazi út számomra. Ez az út bőséges gyümölcsöt terem, ami azelőtt halasztódott, lassanként életem legszebb periódusát nyitotta meg előttem. Remélhetőleg sok jó szolgálatot tettem az életemben! Köztük a szatmári egyházmegyei római katolikus könyvnaplóban, a nyomdai és MEK-kötetekben; a magyarországi és erdélyi irodalmi folyóiratok sokaságában közölt írásaimat tekintem leginkább azoknak. Olvasni, írni számomra nem egyszerű időöltés – bár azt mindenkiben fölöttébb nagyra becsülöm –, hanem életforma, lételem, életforrás, sőt mi több: áldás és kegyelem.

Arany János szép soraival indítottam a hattýúdalomnak tekinthető kötetem. Folytatom is az alig pár hónappal később írott versének megidézésével: „Szép a független nyugalom: / Megérleli egy-egy dalom: / Nem mintha nem volnék beteg, / De megnyugtat, az, hogy lehetek.” (*Így is jó*) Lehetek – teszem hozzá én is – ... még lehetek. Sőt, boldog ember lehetek – a kevés is örömet jelent számomra, akár Móricz Zsigmond nevezetes regényhősének –, hisz megkaptam, amit kértem: a független nyugalmat (nem mellékesen: családom támogatását), amely írásaiban megérlelhette egy-egy „dalom”. Bár engem is sokszor megkísértett a kétely: használok-e velük valakinek is? Csalódások esetén sokszor magam is mondtam: letészem a lantot. És jött az újabb biztatás, egy baráti szó: ne tedd! De el kell fogadnom: az erőm apad, energiaforrásaim kifogyóban... Minden, mi eddig volt – gondolataim és tollam magvetése – Isten kegyelme kiáradásának tekinthető. Hála és köszönet érte!

Ez a felismerés, az elfogadás indít arra, hogy ez újabb MEK-kötetnek régi idők legendáját idéző címet adjak: Hattýúdal. Valami befejeződik. Vagy mégsem? Talán a mitológiai történet sem jelentette az életfolyamat végét; talán a hattýúnak is maradt még csöppnyi ereje egy újabb szárnyacsapáshoz, egy újabb dalhoz...

A Nap minden este lehanyatlik. Helyét – a természet örök körforgása szerint – átveszi a sötétség, de reggel újra fölkel, éltető és érlelő melege reményt sugall ... újabb reményt.